

VEILEDER OM HOLD AV
KANIN

PUBLISERT DESEMBER 2019

Aktuelt regelverk

- [Lov 19. Juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd \(dyrevelferdsloven\)](#)

Innholdsfortegnelse

1	Hva er denne veilederen og hvem gjelder den for?	4
1.1	Dyrevelferdsloven gjelder for alt hold av kaniner	4
1.2	For noen kaninhold gjelder også forskrift om produksjonsdyr	4
2	Hva krever dyrevelferdsloven av den som holder kaniner?	5
2.1	Om dyreeiers kompetanse og ansvar for kaninens velferd	5
2.2	Slik vurderer du om kaninen har god velferd	5
2.2.1	Tegn på at kaninen trives	5
2.2.2	Tegn på at kaninen ikke trives	6
2.3	Slik gir du kaninen et godt levested	7
2.3.1	Kaninen trenger plass til å utføre naturlig atferd	7
2.3.2	Utformingen av arealet har mye å si for kaninens trivsel	8
2.3.3	Kaniner kan bo ute hvis de har godt hus og nok plass	9
2.3.4	Kaniner trives best i par eller grupper	9
2.4	Kaninens behov for tilsyn og stell	10
2.4.1	Kaninen trenger mye høy i kosten	10
2.4.2	Lær deg å håndtere kaninen på en trygg måte	12
2.4.3	Når kaninen behøver veterinærhjelp	12
2.5	Andre bestemmelser i dyrevelferdsloven	13
2.5.1	Krav til forsvarlig avl	13
2.5.2	Krav til aktiviteter som kaninutstilling og hoppekonkurranser	13
2.5.3	Krav til forsvarlig salg og omplassering	14
2.5.4	Det er forbudt å sette kaniner ut i naturen	14
3	Kunnskap om kanin	15
3.1	Kaninens opprinnelse og særtrekk	15
3.2	Kaniner er sosiale dyr	15
3.3	Kaniner er naturlig aktive	16
3.4	Kaniner er tilpasset fiberrik mat	16

1 Hva er denne veilederen og hvem gjelder den for?

Tamkaninen er et av de vanligste kjæledyrene i Norge. Kaniner holdes også som hobbydyr til utstillinger, avl og konkurranser, som forsøksdyr og for å produsere kjøtt og ull.

Denne veilederen skal gi kaninholdere kunnskap om kaniners behov for godt stell og et godt levested.

1.1 Dyrevelferdsloven gjelder for alt hold av kaniner

Dyrevelferdsloven (Lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd) inneholder bestemmelser om hvordan dyr skal ha det. Formålet med dyrevelferdsloven er å fremme god dyrevelferd og respekt for dyr. Dyr har egenverdi uavhengig av den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger. Dette står i dyrevelferdsloven § 3.

Loven inneholder blant annet bestemmelser om dyrs levested, tilsyn og stell, avl og bruk av dyr i konkurranser. Det er dyreholderen, det vil si den som eier eller har ansvaret for dyret, som skal sørge for at dyret har det bra.

Bestemmelsene i loven er ganske generelle, og det er ingen forskrifter med mer spesifikke regler for hold av kanin. Denne veilederen gir faglig begrunnet informasjon og veiledning om hvordan kaniner bør ha det for at lovens formål og bestemmelser skal være ivarettatt.

Grunnleggende kunnskap om kaninens biologi og atferd er en forutsetning for å forstå hvordan man kan tilpasse levestedet og stellet slik at dyret trives. Derfor har vi tatt med et eget kapittel om dette.

1.2 For noen kaninhold gjelder også forskrift om produksjonsdyr

Hvis kaninene holdes som kjæledyr eller for hobbyformål, som utstilling og hoppekonkurranser, er dyrevelferdsloven det eneste regelverket som gjelder.

Hvis kaninene holdes for produksjon av ull eller kjøtt, gjelder en egen forskrift om produksjonsdyr i tillegg. Produksjonsdyrforskriften gjelder også dersom kaninene holdes for oppdrett av utstillings- og konkurransedyr i et omfang som gjør at det er naturlig å se på det som næringsvirksomhet.

Store hobbykaninhold hvor dyrene avles på, vil vanligvis være omfattet av produksjonsdyrforskriften, mens hold av en eller noen få kaniner som kjæledyr, ikke vil være det.

Denne veilederen retter seg mot hold av kaniner som kjæledyr, hobbydyr og produksjonsdyr. Den tar for seg dyrevelferdslovens bestemmelser, og går ikke nærmere inn på bestemmelsene i produksjonsdyrforskriften. Veilederen kan likevel brukes i vurderinger av om bestemmelsene i forskriften er oppfylt, der det er naturlig.

2 Hva krever dyrevelferdsloven av den som holder kaniner?

2.1 Om dyreeiers kompetanse og ansvar for kaninens velferd

Regelverket sier at

Den som har ansvar for dyr skal ha kompetanse til å ivareta dyret slik loven krever.

Barn under 16 år skal ikke ha ansvaret for dyr alene.

Dyrevelferdsloven § 6 om kompetanse og ansvar

Dårlig dyrevelferd skyldes ofte at dyreholderen mangler kompetanse. Dyrevelferdsloven stiller krav til faktisk kompetanse (realkompetanse). Det betyr at dyreholderen skal kunne nok om dyrearten til å gi riktig daglig tilsyn og stell, og kunne se, forstå og handle ut fra dyras behov. Kompetanse vil sibåde kunnskap og holdninger, praktisk evne og vilje til å følge kravene til hvordan dyr skal ha det. Dyreholderen må i tillegg ha økonomi til å kunne gi dyret nok og godt fôr, nødvendig veterinærbehandling, feriepass m.m.

Dyreholderen må ha kunnskap om:

- kaninens fysiologi og naturlige atferd
- krav til levested
- behov for sosial kontakt
- fôr og vann
- forebyggende helsestell
- tegn på sykdom og skade
- hvordan vurdere om kaninen viser tegn til trivsel eller mistrivsel

Det er ofte barn som vil ha kaniner som kjæledyr, og som får ansvaret for å stelle dem. Men det er de foresatte som etter loven er ansvarlige for kaninen når barnet er under 16 år.

2.2 Slik vurderer du om kaninen har god velferd

Kunnskap om kaninens atferd og naturlige behov er svært viktig for å gi dyret et godt liv. Tamkaninen har hovedsakelig samme atferd og de samme behovene som sine ville slektninger. Kaniner som får godt stell blir gjerne mellom 8 og 13 år gamle, men kan også bli eldre. Kaniner som lever under dårlige forhold, lever ofte kortere.

For å vurdere velferden må man se etter tegn på at kaninen trives eller mistrives.

2.2.1 Tegn på at kaninen trives

Tegn på at kaninen trives, kan være at den:

- leker ved å gjøre raske hopp, høye hopp, piruetter og «twister» med hodet og kroppen.

- er nysgjerrig, f.eks. ved å ta kontakt eller undersøke ting.
- gjør kroppspleie
- har positiv kontakt med annen kanin
- har god matlyst, spesielt at den spiser mye høy og gress
- har normal avføring, det vil si store og ganske lyse kuler
- hviler avslappet med bakbeina utstrakt. Det er et tegn på velbehag at kaninen velter seg over på siden når den hviler.

2.2.2 Tegn på at kaninen ikke trives

Tegn på at kaninen ikke trives, kan være at den:

- er veldig rolig eller reagerer lite på omgivelsene. Dette kan skyldes frykt, smerte og skader. Årsaken kan også være begrenset plass og et fattig miljø uten gjemmesteder, ting å gnage på, gravemuligheter m.m.
- holder seg for seg selv, leker mindre, beveger seg annerledes.
- har stereotyp atferd, som er atferd som ikke har noen hensikt og som dyret gjentar mange ganger. Slik atferd er ofte tegn på at levestiljøet til kaninen ikke er bra nok. Noen eksempler på stereotyp atferd hos kaniner er at:
 - den biter i nettingen i buret eller i gjerdet
 - gjør unormalt pelsstell, inkludert pelstygging og overdreven vasking.
 - hodet svaier frem og tilbake.
- er aggressiv, og for eksempel begynner å «angripe» eller bite. Plutselig aggresjon kan skyldes smerte, frykt, engstelse og mistrivsel. Kaniner er normalt ikke aggressive mot mennesker, spesielt ikke hvis de er kastrert.
- sikler, har rennende øyne, problemer med å spise, forstoppelse, diaré, puss fra nesen, hevelser og verkebyller er symptomer på sykdom og/eller tannproblemer.
- sitter i sammenkrøpet stilling, og ikke legger seg ned for å hvile.
- har lang pels som hemmer naturlig atferd, eller har tovete pels.
- er skitten og lukter vondt på grunn av dårlig renhold.
- er veldig tykk eller veldig tynn.
- muskulaturen er svekket og kroppen er stiv, slik at kaninen ikke klarer å stelle seg på ryggen eller i bakenden.
- har sår og skader som labbesår, urinskolding (betennelse og pelsavfall pga. fuktig underlag med mye urin) og kløe, belegg og sår i og på ørene.

2.3 Slik gir du kaninen et godt levemiljø

Regelverket sier at

dyreholderen skal sikre at dyr holdes i miljø som gir god dyrevelferd ut fra artstypiske og individuell behov, herunder gi mulighet for stimulerende aktiviteter, bevegelse, hvile og annen naturlig atferd. Dyrs levemiljø skal fremme god helse og bidra til trygghet og trivsel. Dyr skal ha adgang til egnet og trygt tilholdsrom utenom normal beiteperiode.

Dyrevelferdsloven § 23 om levemiljø

Kaninen skal trives der den bor

Stimulerende aktiviteter og naturlig atferd for en kanin er å hoppe, løpe, stå oppreist på bakbena, strekke seg ut, rømme fra fare, grave, bygge huler og tunneller og være sosial med andre kaniner. For å føle seg trygg har kaninen behov for skjulesteder, og for å hvile komfortabelt trenger den et egnet sted med passe temperatur. Levemiljøet til kaninen må legges til rette for dette.

For at kaninen skal ha god helse og trives, er det nødvendig med godt renhold der den oppholder seg. Strøet må byttes ofte, spesielt der hvor kaninen gjør fra seg. Urin og avføring som ikke fjernes, kan gi ammoniakk-gass som irriterer luftveiene. Vått og skittent underlag kan være irriterende for labbene og huden, og kan også gi urinskolding (betennelse og pelsavfall i bakenden). Om sommeren kan kaniner som bor på fuktig og skittent underlag, bli angrepet av fluelarver.

Kaniner har svært god hørsel og bør ikke utsettes for støy. Kaniner er i naturen byttedyr, og må skjermes for unødig stress som skyldes rovdyr, inkludert hunder og katter. Kaniner er også følsomme for trekk og dårlig innelima.

2.3.1 Kaninen trenger plass til å utføre naturlig atferd

I Norge har vi ingen forskriftskrav som fastsetter nøyaktig hvor stor plass kaniner skal ha, men dyrevelferdsloven krever at levemiljøet skal gi mulighet for stimulerende aktiviteter, bevegelse, hvile og annen naturlig atferd.

- For at levemiljøet skal gi rom for naturlig bevegelse og hvile, må den korteste siden på oppholdsstedet tillate kaninen å ligge fullt utstrakt, uten å komme borti vegger eller inventar og uten å måtte ligge i urin og avføring. Kaninen må også kunne sitte oppreist på bakbeina uten at ørene treffer taket.
- For at levemiljøet skal gi mulighet for naturlig atferd og stimulerende aktiviteter, må kaninen kunne hoppe minst tre gode hopp etter hverandre i én retning. En middels stor kanin trenger om lag 1,5 meter for å hoppe tre gode hopp.
- Det anbefales at én eller to kaniner har et oppholdssted med gulvareal på minst 3 x 2 meter. Dette gir bedre mulighet for variert atferd. Arealet bør økes ved flere enn to kaniner, slik at de får plass nok til å trekke seg unna hverandre på hvert sitt skjulested.

Hvis kaninen ikke får tilfredsstilt behovet sitt for naturlig atferd og stimulerende aktiviteter på oppholdsstedet sitt, må den få utfolde seg på større plass i deler av døgnet. Kaninen bør få løpe fritt på et trygt sted i minst fire timer daglig, og helst i sin naturlige aktivitetsperiode, som er om morgenen, kvelden og natten.

2.3.2 Utformingen av arealet har mye å si for kaninens trivsel

Levemiljøet til kaninen bør inneholde såkalte miljøberikelser, det vil si ting som kaninen liker å gjøre eller bruke. En forhøyet plattform å hoppe opp på og bruke som utkikksted, er en viktig miljøberikelse for kaniner. Noe å grave i, egnede ting å gnage på, og gjemmedsteder er andre eksempler. Hus med flate tak kan brukes både som gjemmedsted og utkikkplattform, og bør alltid være en del av innredningen. Kaniner vil naturlig fordele aktivitetene sine på forskjellige områder. Derfor bør de ha egne områder for å spise, gå på do, gjemme seg og hvile. Når flere kaniner bor sammen, bør de kunne finne hvert sitt sted for å gjemme seg og hvile.

Kaniner foretrekker å sitte høyt, som her på en plattform, eller et hus med flatt tak.

Kaniner liker å gnage på grener, som både er god mat, sliper tennene og aktiviserer kaninen.

Kaniner bruker mye tid på å spise, og de vil gjerne lete etter mat og gnage på ting. Nok høy, mat spredt rundt i boområdet og grener å gnage på ivaretar disse behovene. Pappesker, tunneler og andre ting det er trygt for kaninen å leke med og ødelegge, er også god miljøberikelse.

Kaniner bør holdes på fast gulv med tørt og mykt underlag. Spon, flis, halm og høy kan brukes som underlag overalt eller i do- og gravekasser. Tepper gjør det lettere for kaninen å ferdes på glatte flater. Nettinggulv øker risikoen for smertefulle labbesår, såkalt pododermatitt. Netting kan også skade klørne, og er vanskeligere å bevege seg på og mer ubehagelig å ligge på enn fast gulv. Nettinggulv gjør også kaninen mer utsatt for trekk og kulde, og gjør det vanskeligere for kaninen å spise sin egen avføring, slik den har behov for. Dersom det brukes nettinggulv, må kaninen ha fast gulv på deler av oppholdsstedet.

2.3.3 Kaniner kan bo ute hvis de har godt hus og nok plass

Kaniner kan trives med å bo ute hvis forholdene legges til rette for det og de får venne seg til klimaet gradvis. For å hvile komfortabelt, har kaninen behov for en komfortabel, tørr og trekkfri liggeplass, året rundt. De fleste kaniner vil fryse i kaldt og surt vær, og må derfor ha et isolert og oppvarmet hus hvis de bor ute om vinteren. Vi anbefaler at det er 5-7 varmegrader i kaninhuset når det er minusgrader ute. Huset bør være hevet over bakken og være isolert, spesielt i gulvet. Tepper, spon, høy eller halm bør brukes for å gi et mykt og komfortabelt liggeunderlag. Kaninen bør også ha en løpegård utenfor huset, som er sikret mot hunder, katter og andre rovdyr, og mot rømming. Om sommeren må kaninen ha tilgang til et svalt sted med skygge.

Et kaninhus bør være isolert og hevet opp fra bakken.

2.3.4 Kaniner trives best i par eller grupper

Kaniner har grunnleggende sosiale behov og bør derfor holdes i par eller grupper. Kaniner i stabile par eller grupper har bedre velferd en enslige dyr, blant annet får de utløp for mer naturlig atferd. Samtidig kreves det en del tilrettelegging for at kaniner skal leve fredelig sammen når de holdes i fangenskap. Det er vanligvis nødvendig å kastrere kaninene, både for å unngå uønskede ungekull, og for at kaninene skal ha glede av hverandre som lekekamerater. Ukastrede dyr kan slåss, skade og plage hverandre. Dette gjelder spesielt hannkaniner, men problemer kan oppstå også mellom hunnkaniner og mellom kaniner som har vokst opp sammen.

God plass og nok skjulesteder er nødvendig når flere kaniner holdes sammen. Nye kaniner bør introduseres for hverandre gradvis og på et nøytralt område, som ikke er noens territorium. Man bør unngå å skille kaniner som har et stabilt forhold, så de slipper å måtte etablere forholdet på nytt igjen etterpå.

Kaniner som holdes for avl, må holdes adskilt i større grad enn kastrede dyr. Da bør det legges til rette for at kaninene kan se og lukte hverandre, selv når de ikke holdes sammen. Enslige kaniner som holdes som kjæledyr, bør bo innendørs med god plass og mye sosial kontakt med mennesker. Å

holde kaninen sammen med andre dyrearter er ikke en løsning som ivaretar de sosiale behovene fullt ut. Rovdyr som hund, katt og ilder kan være skremmende for kaniner. Marsvin holdes gjerne sammen med kaniner, men dette anbefales ikke. Disse artene har blant annet ulik væremåte og krav til diett, og bør ikke bo sammen.

Kaniner som bor sammen og har et godt forhold, får dekket viktige sosiale behov, og har derfor bedre dyrevelferd.

2.4 Kaninens behov for tilsyn og stell

Regelverket sier at dyreholderen skal sikre at

- > dyret får godt tilsyn og stell
- > fôr og vann er av god kvalitet, dekke dyrets behov for næring og væske, og fremme god helse og velferd
- > syke og skadde dyr får forsvarlig behandling og avlives om nødvendig
- > spredning av smitte begrenses
- > dyret er tilstrekkelig tamt til å kunne håndteres og stelles på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte

Dyrevelferdsloven § 24 om tilsyn og stell

2.4.1 Kaninen trenger mye høy i kosten

Kaninen har behov for å spise mye høy eller gress, for å holde tennene og fordøyelsen i orden. Kaninen trenger også å bruke mye tid på å spise, og spiser gjerne en mengde høy som tilsvarer sin egen størrelse, hver dag. Daglig tilgang til nok høy av god kvalitet, er derfor nødvendig for å dekke kaninens behov. I sommerhalvåret kan friskt gress erstatte mye av høyet. I tillegg til høy, bør kaninen

daglig få litt pellets beregnet på kanin, og friske bladgrønnsaker. Friske urter, grønnsaker og frukt er godt tilleggsfôr i små mengder. Grener med bark og kvister er god kaninmat, som gir kaninen ekstra mulighet til å gnage. Noen planter og trær er giftige for kaniner, så man må ha kunnskap om hvilke vekster dyrene tåler.

Kaniner må vennes til ny mat over tid, for eksempel må mengden friskt gress økes gradvis når sesongen begynner. Gress som er slått med gressklipper, gjærer raskt og kan gi fordøyelsesproblemer. Det bør derfor ikke brukes som kaninfôr.

Kaninen skal ha tilstrekkelig drikkevann og bør alltid ha vann tilgjengelig. Det kan være behov for å skifte vannet flere ganger daglig hvis det fryser eller blir tilgriset.

Fordøyelsen til kaninen er spesialisert og følsom. Feil ernæring er en vanlig årsak til problemer med både tenner og mage-tarmsystemet. Kaniner blir lett overvektige hvis de fôres for kraftig. Overvekt kan gi plager som labbesår, gikt og andre sykdommer. Gnagerblandinger er ikke egnet som kaninfôr, da de inneholder mye og konsentrert næring, som korn og frø. Meieriprodukter og brød er heller ikke sunt for kaniner.

Kaninen bør ha fri tilgang på høy av god kvalitet.

2.4.2 Lær deg å håndtere kaninen på en trygg måte

Det kan være vanskelig, ikke minst for barn, å løfte og bære kaniner på en trygg måte. Kaniner er fryktsomme og liker ikke å bli holdt fast. De har sterke bakbein og kan skade seg selv alvorlig om de sparkes fra for å prøve å komme seg løs. Det beste er å omgås kaninen på bakkeplan, uten å holde den fast. Gradvis tilvenning og positiv kontakt vil gjøre kaninen mindre fryktsom og lettere å håndtere når det trengs, for eksempel for sjekk av klør og tenner. Kaninen skal løftes og holdes med støtte under kroppen, ikke etter ørene, nakkeskinnet eller beina.

Når kaninen legges på ryggen, kan den bli veldig rolig. Dette er en fryktrespons og ikke et tegn på at den slapper av eller koser seg.

Det er best å ha kontakt med kaninen på bakkeplan, uten å holde den fast

2.4.3 Når kaninen behøver veterinærhjelp

Ettersom kaniner er byttedyr som sjelden viser tegn på ubehag eller smerte, vil synlig syke og slappe dyr ofte være alvorlig syke. Det er derfor viktig å observere kaninen nøye og å ta den til veterinær med én gang man mistenker sykdom, fremfor å vente og se. Vær oppmerksom på endringer i atferd og appetitt. Rennende øyne, sikling, problemer med å spise, forstoppelse, diare, puss fra nesene, hevelser og verkebyller er symptomer på sykdom og/eller tannproblemer.

Hvis tennene til kaninen er feilstilte eller blir for lange, må den få behandling hos veterinær. Inngrep for å behandle for lange tenner er ikke noe som dyreholderen bør gjøre selv, siden det er fare for at tennene blir skadet. For å forebygge feil tannstilling og for lange tenner, er det viktig at kaninen blir føret riktig.

2.5 Andre bestemmelser i dyrevelferdsloven

2.5.1 Krav til forsvarlig avl

Regelverket sier at

Avl skal fremme god helse hos dyrene og ikke redusere mulighetene deres for å utøve naturlig atferd.

Dyrevelferdsloven § 25 om avl

Oppdrettere av kaniner har ansvar for å følge denne bestemmelsen. Den som skal skaffe seg kanin, bør også velge et sunt dyr, uten utseende som påvirker dyrevelferden negativt.

Moderne kaninavl har gitt kaninraser med et utseende som i seg selv kan gi dårlig velferd. Her er noen eksempler:

- Kaniner med svært store ører som henger ned i bakken, kan få vanskeligheter med å bevege seg. Slike ører er også spesielt utsatt for å bli skitne og skadet.
- Dvergraser og andre kaniner med svært kort snute, har ofte feilstilte tenner. Når fortennene ikke møtes i riktig posisjon, slipes de ikke normalt og vokser ukontrollert. Etterhvert bøyer fortennene seg, kaninen lider og slutter å spise. Slik tannstilling krever regelmessig behandling hos veterinær for å forebygge lidelse hos dyret. Kaniner med korte snuter har også høyere risiko for pustebesvær og oftere luftveislidelser.
- Lang pels hindrer kaninen i å bruke sitt normale synsfelt. Pelsen blir også lett sammenfiltret, og kan gi plager i huden. Sammenfiltring i bakenden er vanlig, og kan gi kaninen sår og skadet hud på grunn av fuktig og skitten pels, såkalt urinskolding. Lang pels kan også være utfordrende i varmen. Kaninen får gjerne også i seg en del pels, som kan føre til fordøyelsesplager. Langhårete kaninen må gres og klippes jevnlig.
- Veldig store og tunge kaniner kan få labbesår (pododermatitt) og gikt. Hjerteproblemer er også vanlig. Sunn vekt og nok aktivitet kan forebygge plager for tunge dyr.

2.5.2 Krav til aktiviteter som kaninutstilling og hoppekonkurranser

Regelverket sier at

Den som trener dyr og den som bruker dyr til fremvisning, underholdning og konkurranser, samt arrangør for slike aktiviteter skal påse at dyret ikke blir påført frykt, skade eller unødige påkjenninger og belastninger.

Dyrevelferdsloven § 26 om trening, fremvisning og konkurranser

Kaniner kan bli stresset når de deltar på utstillinger eller hoppekonkurranser. Både trening, transport og selve arrangementet kan være belastende for dyrene. Slike aktiviteter må foregå på dyrets premisser, uten tvang og uten å utsette kaninen for frykt, skade, utmattelse eller andre unødige påkjenninger.

2.5.3 Krav til forsvarlig salg og omplassering

Regelverket sier at

Dden som selger eller overlater dyr til andre, skal gi den som overtar dyret nødvendig informasjon om forhold som er av betydning for dyrets velferd.

Dyreholder skal ikke overlatedyr til personer som det er grunn til å tro ikke kan eller vil behandle dyr forsvarlig.

Dyrevelferdsloven § 6 om kompetanse og ansvar

Hvis du skal selge eller gi bort en kanin, eller la andre passe den, må du vurdere om den som overtar kaninen har kompetanse i form av både kunnskap, evne og vilje til å ivareta den på en god måte. Du må også gi den som overtar kaninen relevant informasjon for å kunne ivareta kaninen best mulig, for eksempel informasjon om helse og fôrtyper.

2.5.4 Det er forbudt å sette kaniner ut i naturen

Regelverket sier at

Det er forbudt å hensette dyr i hjelpeløs tilstand.

Dyrevelferdsloven § 14 bokstav b om avl

Tamkaniner er ikke tilpasset å bo ute i Norge

Selv om kaninen kan overleve ute, vil en vill tilværelse medføre store og unødige belastninger for en tamkanin. Å sette en tamkanin ut i naturen er å hensette den i hjelpeløs tilstand og er forbudt etter loven.

Naturmangfoldloven forbyr også å sette kaniner ut i naturen på grunn av faren for at de kan overleve og påvirke det biologiske mangfoldet.

3 Kunnskap om kanin

3.1 Kaninens opprinnelse og særtrekk

Kaninen tilhører gruppen hare dyr (Lagomorpha). Tamkaninen (*Oryctolagus cuniculus cuniculus*) som i dag holdes i Norge, stammer fra den europeiske villkaninen (*Oryctolagus cuniculus*). Selv om det finnes populasjoner av forvillede tamkaniner i norsk natur, hører ikke kaninen naturlig hjemme i norsk natur, og den er ikke tilpasset norsk vinter.

Tamkaninen har vært domestisert i 1500 år, mens avl av ulike kaninraser oppstod for om lag 200 år siden. I Norge er det over 60 ulike kaninraser, og også blandingskaniner. En voksen kanin kan veie mellom 1 kg og 8 kg. Farge, kroppsfasong, pelstype og form på ørene varierer ganske mye. Kaninrasene deles inn i seks kategorier etter størrelse og pelstype:

- Dvergraser
- Små raser
- Mellomstore raser
- Store raser
- Kjemperaser
- Raser med avvikende hårstruktur

Kaninen har svært god hørsel, bedre enn både mennesket og hunden. Den bruker også de store ørene til å kvitte seg med overskuddsvarme gjennom huden. Kaninen puster gjennom nesene og kan ikke kvitte seg med overskuddsvarme ved å pese. I tillegg mangler den svettekjertler og er dermed utsatt for heteslag. Kaniner trives aller best i temperaturer mellom 15 og 20 °C, men de tolererer både noe lavere og høyere temperatur. I vill tilstand bruker kaninen de underjordiske hulene sine til å beskytte seg mot for høye og lave temperaturer. Kaninen har behov for noe sollys for naturlig produksjon av D-vitamin.

Siden kaninen er et naturlig byttedyr for mange rovdyr, er den fryktsom av natur. Når den blir redd, vil den først holde seg urørlig, deretter forsøke å flykte. Kaninen har et forsiktig kroppsspråk. Som byttedyr er det naturlig for den å skjule tegn på smerte, skade og sykdom. Kaniner lager sjelden lyd, selv ved sterke smerter.

Kaniner blir tidlig kjønnsmodne og har stort reproduksjonspotensial. Hvis de får formere seg fritt, blir det raskt svært mange unger og en stor belastning for hunnkaninen, som får kull i rask rekkefølge. Hunnkaniner er kjønnsmodne fra omlag fire måneders alder og hannkaniner fra tre måneder. Drektigheten varer i ca 31 dager. Kaninmor tilbringer ikke mye tid sammen med kaninungene under naturlige forhold. Avvenning bør ikke skje før tidligst ved åtte uker. Hannkaniner bør skilles fra moren senest ved tre måneders alder for å unngå at de parer seg med henne.

3.2 Kaniner er sosiale dyr

Kaniner er såkalte kolonidyr. I vill tilstand lever de i grupper på to til åtte voksne individer. De steller pelsen til hverandre, leker, sover og spiser sammen. Når det er kaldt, ligger de inntil hverandre i en klynge for å holde bedre på varmen. Gruppene lever sammen i større kolonier. Kaninene lager

underjordiske systemer av huler og tunneler, som beskytter mot kulde, varme og rovdyr. Kaninene kommer ut av hulene for å gresse og bevege seg og holder seg gjerne i flokk. Å være i flokk er god beskyttelse, fordi noen kan holde utkikk mens andre spiser. Hard tramping i bakken er et signal som varsler om rovdyr. Lyden kan høres av andre kaniner over og under bakken, som da kan søke tilflukt.

I naturlig tilstand lever kaniner stort sett fredelig sammen, men de kan slåss og konkurrere noen ganger. Dette gjelder for eksempel når det skjer endringer i gruppen, og når boområdet er for lite og inneholder for få gjemteplasser. Kaniner er territorielle og vil beskytte både områder og partnere de anser som sine. Selv om kaniner er sosiale dyr, har de også behov for å kunne trekke seg vekk fra andre kaniner ved behov.

Kaniner kommuniserer med hverandre hovedsakelig gjennom lukt, men også gjennom kroppsspråk. Når kaninen gnir haka mot ting, markerer den sin tilstedeværelse ved å avsette lukt. Urin og avføring brukes også til å signalisere sosial rang, kjønn og territorium, spesielt hos ukastrerte dyr.

3.3 Kaniner er naturlig aktive

Kaniner er mest aktive om morgenen, kvelden og noe om natten. Om dagen brukes mye av tiden på å hvile. Når kaninen hviler og slapper av, ligger den gjerne med både forben og bakben utstrakt, eller velter seg over på siden. I naturen bruker kaniner omlag 30% av den aktive tiden på å bevege seg, gnage, utføre seksuell atferd og utforske omgivelsene. Kaninen hopper, løper, tramper, står på to ben og værer, leker og graver.

Kaniner har et lett skjelett og kraftige bakben, og kan løpe fort. Aktivitet er sentralt for velferden til kaniner. Dersom de holdes på liten plass, uten mulighet til aktivitet, kan de over tid utvikle helseplager som beinskjørhet, muskelsvinn og ulike smertefulle skjelettlidelser. Et stillesittende liv gir heller ikke mulighet for å utøve naturlig atferd.

3.4 Kaniner er tilpasset fiberrik mat

En voksen kanin har totalt 28 tenner, som vokser hele livet. Tennene slipes når kaninen spiser. Kaniners naturlige kosthold er næringsfattig og fiberrik plantekost. De er avhengig av jevn tilførsel av næring. Fibre i gress og høy sørger for konstant bevegelse i den lange fordøyelseskanalen og forebygger problemer. I vill tilstand bruker kaniner omtrent 70% av den aktive tiden på å gresse. De er koprofage, noe som betyr at de produserer og spiser en egen type avføring som kalles blindtarmslort. Dette gjør de for å utnytte næringsstoffene i maten bedre. De produserer også vanlig avføringslort, som er rund og tørr.

